

ANKŠTINIŲ AUGALŲ AUGIMO STADIJOS ĮTAKA SILOSO VIRŠKINAMUMUI

H.Kaldmäe, M.Vadi, R.Kirsnel, A.Olt

Santrauka. Yra žinoma, kad ankštinius augalus sunku silosuoti, kadangi jie pasižymi stipriomis buferinėmis savybėmis, maža cukraus koncentracija ir dažnai mažu sausųjų medžiagų kiekiu. Ankstyvesni tyrimai patvirtino, kad fermentacijos kokybę galima pagerinti, naudojant priedus.

2000-2001 m.m. Laikotarpiu buvo tiriama siloso, pagaminto iš anksti bręstančių raudonųjų dobilų (*Trifolium pratense l subvar. Preacox* witte) "Varte" (4x) ir "Jogeva 433" (2x) atmainų, ir iš vėlai bręstančių raudonųjų dobilų (*Trifolium pratense l subvar. Serotinum* witte) "Ilte" (4x) ir "Jogeva 205" (2x), ir liucernos hibridų (*Medicago varia* mart) "Karlu" ir "Jogeva 118" atmainų cheminė sudėtis, maistinė vertė ir virškinamumas skirtingose vystymosi stadijose. Šiam tikslui buvo paruošti siloso mėginiai. Ankštiniai buvo nupjauti 5 cm aukštyje, supjaustyti 2 cm ilgio gabalėliais ir užkonservuoti stiklainiuose, panaudojant priedą „AIV 2000“. Po 90 dienų stiklainiai buvo atidaryti, siloso mėginių cheminė sudėtis buvo tiriama įprastais metodais, be to buvo apskaičiuota maistinė vertė. Sausosios medžiagos skaidymas ir siloso organinės medžiagos virškinamumas buvo nustatyti *in vitro*, panaudojant ANKOM analizatorių.

Įvairių raudonųjų dobilų ir liucernos hibridų atmainų, išvestų Estijoje, cheminės sudėties ir maistinės vertės palyginimas, parodė, kad pumpurų formavimosi stadijoje žaliųjų proteinų kiekis tetraploidinių raudonųjų dobilų atmainoje "Varte" buvo žymiai didesnis (197 g/kg), o žaliosios ląstelienos kiekis mažesnis (208 g/kg), negu kitose atmainose. Dėl ypač mažo sausosios medžiagos kiekio, 122 - 130 g/kg pumpurų formavimosi stadijoje ir 145 - 148 g/kg ankstyvo žydėjimo stadijoje tetraploidiniai raudonieji dobilai prieš silosavimą turėtų būti vytinami.

Apykaitinės energijos kiekis raudonųjų dobilų ir liucernos hibridų atmainose augimo stadijoje buvo atitinkamai 9,1 - 10,1 mj/kg, o organinės medžiagos virškinamumas 57 - 71 %.

Raktažodžiai: ankštiniai, raudonieji dobilai, liucerna, virškinamumas, maistinė vertė.